

Strauss: A cigánybáró. A daljáték bemutatója a Dóm téren, este 8 órakor.

XVII. Szegedi Nyári Tárlat, a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában, augusztus 20-ig.

Kalmár Márton szobrászművész szabadtéri kiállítása a Bartók Béla Művelődési Központ udvarán, augusztus 30-ig.

Fotóklubok 12. Szegedi Szalonja. Kiállítás a Bartók Béla Művelődési Központban, augusztus 21-ig.

Joó József műgyűjteménye. Kiállítás a Juhász Gyula Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Kosztá Rozália festőművész kiállítása a November 7. Művelődési Központban, augusztus 20-ig.

Kiss Sándor szobrászművész kiállítása a Móra Ferenc Múzeum kupolacsarnokában, augusztus 20-ig.

Íróportrék. Molnár Edit fotókiállítása a Sajtóház Művészklubjában, szeptember 15-ig.

Művészet és otthon 1976. Kiállítás a Gulácsy Lajos-teremben, augusztus 19-ig.

Száz év Szeged zenei életéből. Kiállítás a Somogyi-könyvtárban, augusztus 20-ig.

A Móra Ferenc Múzeum állandó kiállítása.

Opera és a bécsi klasszikusok

A ma esti premiért Medveczky Ádám vezényli

Színháztermi próbák után, mielőtt a karmesteri emelvényről is kihallgathatta volna a szabadtéri hangszínt, mert a nézőtérrel volt alkalmunk megbeszélgetni a Bánkot, arról faggattam Medveczky Ádámot, milyennek tartja a szegedi szimfonikusokat. Akiket tavaly tavasszal a színházban vezényelt, filharmoniai koncerten.

— Kellems benyomásaim maradtak, ahogyan visszaemlékszem, zeneileg igen fogékonyak, jó partnerek. A szabadterin játszva együttes persze nem ugyanaz; mégsem panaszkodhatom, ráéreztek a stílusra, a Strauss-musika különleges hangzasképére.

— A feladat nem új, közelmúltban az Operaházban készítette elő A cigánybárót. Itt viszont Edward Strauss, Willy Boskovsky örökségét veszi át.

— Tudom, sokat hallottam rólok. A pesti előadástól némileg eltér a szegedi, mások a szöveghez, a betétek. Ezért nagy általánosságban annyit mondhatok, a bécsi hagyományokat tisztelve olyan elképzeléseket szeretnék megvalósítani, ahol a tradíciókból csak a számomra meggyőzőek — a zenei anyagból és a színpadhelyzetekből fakadóak — maradnak meg.

— Hogyan értelmezi a Strauss-zene specialitását?

— A cigánybáró műfajára nem mondanám, hogy operett. Míves, áttetszően csillogó zenei szöveve, látványos kórustábor, hangvételében a legigényesebb operai feladatokat támasztó énekszólami miatt. Két főszereplő mellett, kitűnően megfér egymással itt a bécsi polka és induló, a magyar verbunkos,

csárdás, a cigányzene, sőt az olaszos dallam, a cantilena, méghozzá úgy, hogy ezek a rétegek közös nevezőre hozhatóak. Olyan A cigánybáró, mint egy romantikus nagyopera.

— Fiatalt, mondhatni pályakezdőt, mégsem kell bemutatni: Medveczky Ádámot a televízió karmester-versenyének nyilvános adásából megismerték szerinte az országban. Azóta tudjuk, ütőhangszereken játszott, az Alami Hangversenyek keretében az Operaházban, a főiskolán Kóródy Andrásnál tanult.

— A karmesterverseny valóban jelentős állomása élettemnek. Sok fellépés követte, koncerteket kaptam, ám ennél lényegesebb tanulsága, hogy felelősséggel tartozom a közönségnek, önmagamnak, a siker igényes művészi munkára sarkall. Még korábban jártam Olaszországban, ám az elmúlt másfél évben sorozatosan vezényeltem az NSZK-ban, Romániában, a Szovjetunióban, Görögországban, Jugoszláviában, az NDK-ban.

— Utólag visszatérve, milyen érzés volt részt venni ezen a különleges vetélkedőn? És miként ítéli meg versenyzőtársait?

— A találkozó rendkívül izgalmas, feszült légkörben zajlott. A díjnyertes Kobayashi Ken-ichiro kiváló adottságokkal rendelkezik, szuggesztív egyéniség. Ha a személyes véleményemre kíváncsi, a ritmust hiányolom nála, ami talán vezénylési technikájából fakad — de hát ezt én mondom, meglehet, ő csinálja jól. Nekem fölöttébb tetszett még az NSZK-beli Gillessen, nagyszerű muzsikusa, valószínűleg kissé egyoldalú kifejezési eszközei miatt végzett csupán az ötödik helyen. Úgy tudom, megint hirdeti a tévé karmesterversenyt, érthetően nagy érdeklődéssel várom, immár kívülállóként.

— Operát vagy koncertet dirigál szívesebben? Mely zenei stílushoz vonzódik?

— Ha választanom kell, valamivel az opera áll hozzám közelebb. Érdekesebb, összetettebb műfaj, s egyébként is vonzódom a színházhoz, ha komoly zenével párosul. Persze szeretek dirigálni hangversenyen is, ahol az operához képest fokozottabban kerül előtérbe a karmester személye. Úgy válaszolhatnék, színházban az olasz romantikus operák, koncerten a bécsi klasszikusok, Mozart és Beethoven a kedvenceim.

— A nagy karmesterek közül pedig?

— Stílusban a század elejének-közepének kimagasló egyénisége. Mindenekelőtt a Toscanini-iskola, egyszerű, határozott, ritmikus vonalvezetéssel.

— Milyen munka várja a közeljövőben?

— Főleg operák, külföldi, vidéki, fővárosi koncertek, rádió- és lemezfelvételek. Az Állami Operaházban Lamberto Gardellivel készítettem elő a Rigolettót és a Traviatát — a második szereposztást dirigálom —, a mester kitüntetett bizalmával, nem lesz akármilyen feladat velem dolgozni, alig várom. És kaptam premiért is, márciusra: Csajkovszkij operáját, a Pikk Dámát.

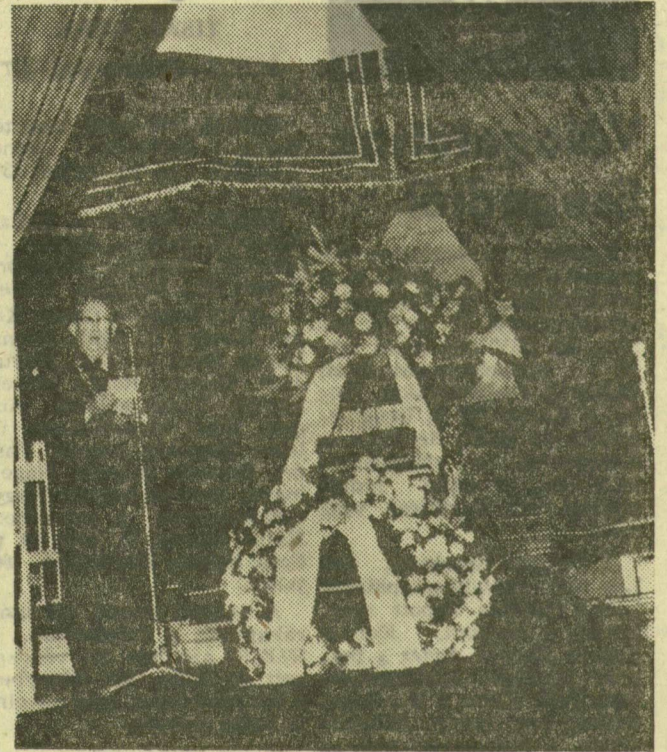
Nikolényi István

Utolsó bemutatók

Hét végére az utolsó bemutatókhoz érkezett el az idei szabadtéri játékok programja. Ma este Strauss: A cigánybáró című daljáték hangzik föl a dóm-színpadon, s a Medveczky Ádám vezényletével, Horváth Zoltán rendezésében közönség elé kerülő produkció sorrendben a negyedik lesz, melyet a darabban erre a színpadra terveztek 1959 óta a szabad-
téri játékokon.

Holnap, szombaton este láthatják a nézők a főnallásának 25. éves jubileumát ünneplő Magyar Állami Népi Együttes vendégjátékát, az Ecseri lakodalmat, melynek tegnap tartották meg a főpróbáját a szegedi szabad-
téri színpadon.

Végső búcsú Kalmár László akadémikustól

Az életének 71. évében, ötven évvel ezelőtt, fiatal tanáregédként, itt kezdte munkáját, és folytatta élete utolsó percéig.

A kifogyhatatlannak látszó energiával, eleven érdeklődéssel és tanítványi érdeklődést kelteve végzett oktató és tudomány-népszerűsítő egyetemi tevékenységét méltatta dr. Antalffy György, a JATE rektora, aki az Oktatási Minisztérium és az egyetem nevében búcsúzott. A tudós professzortól dr. Császár Ákos akadémikus azoknak a tudományos társaságoknak a nevében vett búcsút, amelyeknek tagja, elnöke volt. A Bolyai János Matematikai Társulat, a Neumann János Számítástudományi Társaság tiszteletbeli elnökeként nemcsak a szűkebb szakterületén működő kutatóknak nyújtott évtizedeken át értékes segítséget, hanem a tehetséges fiatalokat felfedezte, megnyerte más tudományágaknak is. Cikkeit, egyetemi jegyzeteit, előadásait, levelezése, s nem utolsósorban beszélgetései, vitái révén Kalmár László matematikus-nemzedékeknek volt tanítója, nevelője.

A tanítványok nevében dr. Makay Árpád tudományos munkatárs, a szegedi felsőoktatási intézmények nevében dr. Kulka Frigyes, a Szegedi Orvostudományi Egyetem rektorhelyettese, a közvetlen munkatársak, az általa életrehívott intézmények — a kibernetikai laboratórium, a számítástudományi tanszék, az MTA matematikai logikai és automataelméleti tanszéki kutató csoport — dolgozóinak nevében dr. Székely Sándor, a kibernetikai laboratórium vezetője búcsúzott. Aik évekig, vagy évtizedekig mellette dolgozhattak, naponta megcsodálták aktivitását, fáradhatatlan munkabírását, hatalmas vitakészségét, lelkesedését és optimizmusát. Azt a páratlan képességét, hogy csíraformában ismert fel a szakembereinek képzsét. A jövő feladatait, és akkor is melléjük tudott állni, ha ez tevékeny élete összeforrt.

Nemcsak matematikusként sokoldalú, egész egyénisége gazdag és sokszínű volt. Szívesen, lelkesen tanított, legszívesebben mindig a matematikusok nevelését tartotta. Magyarországon elsőként, már 1957-ben elkezdte Szegeden a programozás szakembereinek képzését. A tudományegyetemmel egész tevékeny élete összeforrt.

Borsos Miklós kitüntetése

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa Borsos Miklós Kossuth-díjas szobrászművésznek, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művészeinek művészi alkotó tevékenységére elismerésül 70. születésnapja alkalmából a Szocialista Magyarországi

Arzéna: Berdál Valéria

Hidegek az esték. Éjjel kettő körül azonban a hűvösség már csak az egyik baj. Berdál Valéria — a színházi üléspórák viszonylagos kényelme után — A cigánybáró két Dóm téri próbanapján körülbelül hat-hat órát állt a színpadon. A siker nyáron sem könnyű léptű, ha jön is, előre követeli a fizetséget.

— Szeretem ezeket a hol forró, hol hűvös napokat — mondja a próba szünetében. — Főként azért, mert sok-sok neves külföldi és budapesti művészrel együtt léphetek fel, anélkül, hogy utazgatni kellene.

— Úgy tudom, szívesen utazik, sokat jár külföldre.

— Persze, pihenésképpen. Minden évben van legalább két szabad hetem...

Két hét... Hogy miért nem több, felesleges beszélni róla, hiszen Szegeden mindenki tudja: Berdál Valéria a színház operatársulatának egyik legjobbat foglalkoztatott tagja. Tanít a főiskolán is, és minden nyáron fellép a szabadterin.

— Nem egészen így van — tiltakozik. — Egy év kimaradt, 1961-ben nem énekeltem a téren, akkor született a kislányom. A többi nyáron valóban itt dolgoztam, legtöbbször nem is egy szerepben. Eppen mostanában készítettem számvetést: a Carmenben Frasquitát, a Borisz Godunovban Xeniat, Gounod Faustjában Siebelt énekeltem. A Don Carlosban elég kényes feladatot kaptam, én voltam a Menyeyi hang. És a daljátékokat se felejtjük ki, a Hány és a János vitéz minden felújításában szerepeltem, Farkas Ferenc Csinom Palkójában is, és a Vidrőczkiban.

A „statisztikából” csak az

idei szerepek maradtak ki: Anna volt a Nabuccóban, és Arzéna lesz A cigánybáróban.

— Strauss dallamait negyedszer énekelem a téren. És hogy bizonyítsam, mennyire fontosak számomra a találkozások: először 1963-ban Edward Strauss vezényelt, aztán Willy Boskovsky. Legutóbb Szalatsy Istvánnal, most Medveczky Ádámmal dolgozunk. De itt találkozom Roberto Benzi-vel is, aki a Carmenet dirigálta 1969-ben.

— Így sorjáznak az évszámok és a nevek, de a lista korántsem teljes. Csak je-

lezni képes az élményeket: a nagy találkozások — szerepekkel és művésztársakkal — emlékeit a csendes, pihenő percekben a fehér papírra rendezett névsor idézi, de a színpadon az egyre színvonalasabb művészi teljesítményekben kama-
tozik hatásuk.

Még egy utolsó adat: a színházi évad első bemutatóján, október 9-én, Csajkovszkij Anyeginjében Tatjana szerepét énekel Berdál Valéria.

„Már készülök” — ennyit mondott, egy hanggal sem többet, a babona miatt: előre semmit.

S. E.

